

گروه حقوق روزنامه جوان پذیرای مطالب جامعه حقوقی است. انتشار دیدگاه‌های حقوقی به منزله نایب یا رد تمام با بخشی از محتوای آنها نیست.

حقیقت‌زدایی

۴ حکم جالب اخلاقی و تربیتی قاضی سلماسی برای یک مزاح‌ملفنی

قاضی سلماسی در اقدامی جالب برای مجرم مزاحمت تلفنی «مطالع‌ه کتاب اخلاقی، استخراج احادیث مر تبیط با ممنوعیت ایجاد مزاحم اشخاص و ارائه خدمات عمومی رایگان» را به عنوان مجازات جایگزین حبس صادر کرد. در راستای رویه‌اخیر قوه قضائیه مبنی بر استفاده از مجازات‌های جایگزین حبس برای مرتکبان جرائم باحبس‌های کوتاه‌مدت، محسن مرادی اوجخاژ قاضی آذرپایجان غربی، با در نظر گرفتن شرایط و ضوابط موجود، حکم حبس متهم مزاحمت تلفنی را به موارد اخلاقی و تربیتی تبدیل کرد. در متن این حکم که بر اساس مفاد آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۹ قانون مجازات اسلامی تحریر شده، آمده است که حبس نامبرده با موارد ذیل جایگزین می‌شود:

۱- مطالعه کتاب «اخلاق عملی» اثر آیت‌الله دستغیب و تخلیص آن به صورت دستنویس و ارائه تخلیص آن به واحد اجرای احکام کیفری
۲- استخراج پنج حدیث رایج به ممنوعیت ایجاد مزاحمت اشخاص و مجازات اخروی آن با تعیین کتاب از سوی واحد اجرای احکام کیفری که در هر صورت مدت ارائه آنها بیش از یک ماه از تاریخ قطعیّت دادنامه نخواهد بود.

۳- ارائه خدمات عمومی رایگان به الف – شهرداری شهرستان سلماس به مدت ۱۰ روز، ب – سازمان تأمین اجتماعی به مدت ۱۰ روز، پ – دادگستری شهرستان سلماس به مدت ۱۰ روز از تاریخ قطعیّت دادنامه با رعایت مفاد ماده ۸۴ قانون مرقوم (مدت خدمات عمومی رایگان) با نظارت نهاد پزیرنده و گزارش آن به واحد اجرایی احکام کیفری

۴- تهیه دو عدد پتر تحت عنوان مزاحمت تلفنی و مجازات قانونی آن با نظارت شهرداری شهرستان سلماس و نصب آن در میدان اصلی شهر.

همچنین در این حکم ذکر شده است که در صورت تعذر اجرای مجازات جایگزین یا تخلف از اجرای آن یا اجرای تمام یا بخشی از آن با منعی مواجه شود و در صورت عدم امکان رفع مانع یا ایجاد مانع توسط رفتار عمدی محکوم، مجازات حبس (اصلی) اجرا خواهد شد.

■ متصرف اراضی ملی محکوم به درختکاری در فضای وسیع شد
این قاضی سلماسی در حکمی دیگر برای یک متصرف اراضی ملی، اقدام به صدور حکم جایگزین مبنی بر «درختکاری به میزان ۱۰۰۰ متر مربع» کرد.

در متن این حکم نیز آمده است: حبس نامبرده به درختکاری به میزان ۱۰۰ متر مربع (هزار متر – با تشخیص نوع اصله و محل آن از سوی اداره منابع طبیعی و کارشناسان آن اداره) ظرف سه ماه از تاریخ قطعیّت دادنامه جایگزین می‌شود که در صورت تعذر اجرای مجازات جایگزین یا تخلف از اجرای آن یا اجرای تمام یا بخشی از آن با منعی مواجه شود و در صورت عدم امکان رفع مانع یا ایجاد مانع توسط رفتار عمدی محکوم، مجازات حبس (اصلی) اجرا خواهد شد.

پخش حقوقی

آنچه از نظر تان می‌گذرد، فهرست پرسش‌های حقوقی و قضایی شما و پاسخ‌های وکلا به این پرسش‌هاست.

-
-
-

من خودم تو شهر تبریز زندگی می‌کنم. از شخصی در تهران بابت خرید دستگاه طلبکارم و از ش برای طلبش دست‌نوشته دارم. می‌خواهم شکایت کنم. چطوری باید اقدام کنم؟ باید پیام شهر تهران و شکایت کنم یا به شهر خودم می‌شود؟ ممنونم اگر راهنمایی کنید.

براساس ماده ۴۰ قانون مدنی کلیه دیون از حیث صلاحیت محاکم در حکم منقول هستند. بنابراین دادگاه صالح برای رسیدگی به مطالبه طلب، محل اقامتگاه خواننده است که تهران می‌باشد. اما اگر قرارداد دارید، ممکن است بتوانید به استناد ماده ۳ قانون آیین دادرسی مدنی در مرجع قضایی محل سکونت خود اقامه دعوی نمایید. مطابق این ماده:

در دعای بازگانی و دعای راجع به اموال منقول که از عقود و قراردادها ناشی شده‌باشد، خواهان می‌تواند به دادگاهی رجوع کند که عقد یا قرارداد در حوزه آن واقع شده است یا تعهد می‌بایست در آن جا انجام شود.

برای زندانی سند گذاشته‌ایم و فرار کرده حالاً می‌خواهیم سند را با سند زمین مسکونی جایه جا کنیم آیا امکان بذیر است؟

به‌دلیل وثیقه با نظر قاضی مربوطه و به شرط یکسان بودن ارزش و شرایط فروش آن منعی ندارد.

من و برادرم طبق وصیتنامه خودنوشت عهده‌ی پدرمان وصی جمیع هستیم. آیا با همین وصیتنامه می‌توانیم برای طرح دعوی با فرد تالتی که املاک وراث را تصرف کرده شکایت کنیم یا وراث با بستنی به ما وکالت محضری بدهند؟ خواهش‌مندم در ارسال پاسخ تسریع فرمایید. توفیقی.

در صورت فوت فرد، ورثه وی می‌بایست اقدام به اخذ گواهی انحصار وراثت نمایند. بعد از اخذ گواهی، احد از ورثه نیز می‌تواند اقدام قانونی انجام دهد.

آیا قبل از فوت بازنشسته می‌توان حقوق آن را به دیگری انتقال داد؟ به چه صورت؟

خیر، حقوق یا مستمری مذکور قائم به خود شخص بوده و قابل انتقال نیست.

آیا طبق قانون توافقتنامه یا تعهدنامه یا هر چیز دیگر که تاپب شده باشد ولی امضای فرد متعهد پای آن باشد در محاکم قضایی اعتبار دارد یا خیر؟ اگر فرد متعهد ادعا کند فقط بر گه سفید امضا کرده یا بر گه سفید امضا سرقتی می‌باشد یا امضا جعل است چه؟ پاسخ به پرسش اول مثبت است، اما در خصوص پرسش دوم باید بیان داشت مدعی بایستی ادعای خود را مبنی بر سفید امضا بودن سند یا جعلی بودن یا هر عنوان دیگری به اثبات رساند.

حشر

■ بسیاری از پروژه‌ها بیوست زیست‌محیطی ندارد

معاون دادستان کل کشور در اختتامیه همایش یک روزه «بحران آب، جرائم و آسیب‌ها» که در شیراز بر گزار شد از نبود پیوست زیست‌محیطی در اجرای پروژه‌های عمرانی انتقاد کرد.

محمدجواد حشمتی با اشاره به اینکه آب مایه حیات است، اظهار داشت: در اصل ۴۴ و ۵۰ قانون اساسی بحث عمومیت آب مطرح شده و حفاظت از محیط‌زیست و آب وظیفه عمومی تلقی می‌شود، اما متأسفانه شاهدیم که به خاطر برخی ملاحظات بسیاری از پروژه‌ها پیوست زیست‌محیطی ندارد.

■ جعل استعلامات به صفر رسیده است

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: جعل استعلامات تقریباً به صفر رسیده و در این زمینه شکایت مردمی به شدت کاهش یافته است. احمد توپسر کانی، معاون رئیس قوه قضائیه و رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اظهار داشت: در حوزه مکاتبات فی مابین سازمانی و دفاتر اسناد رسمی و استعلامات هم امروز به لحاظ اینکه مکاتبات کاغذی حذف شده و جعل استعلامات تقریباً به صفر رسیده شکایت مردمی به شدت کاهش یافته است.

چهارشنبه ۳ آبان ۱۳۹۶ | ۵ صفر ۱۴۲۹ |

حقوقی

سرویس اجتماعی ۰۹۸۸۶۹۸۴۴

۹ جوان

روزننامه جوان | شماره ۵۲۳۱

گفت‌وگوی «جوان» با رئیس شعبه هشتم دادگاه کیفری یک تهران در مورد زوایای مختلف گذشت از قصاص

مطالبه ما به ازای قصاص نفس نباید خارج از عرف باشد

بخشش یک عمل ذاتاً خوب و دارای شیرینی و حلاوت است اما از نظر بنده اینگونه نیست که آن خانواده‌هایی که حتماً بدون دریافت خسارات اقدام به بخشش کرده‌اند خیلی خوب یا بر عکس کسانی که پول دریافت کرده‌اند خیلی بد هستند

بخشش و مصالحه انجام شده است.

نظر شما در مورد دریافت‌های خارج از عرفی که بعضاً شنیده می‌شود بخشش یا دریافت مبالغ میلیاردی صورت گرفته، چیست؟

از همه جامعه می‌خواهم هیچ وقت، هیچ اولیای دمی را به خاطر گرفتن دیه یا خسارت مورد شمامت قرار ندهند، هر چند ما مواردی داشتیم که از ایسن آب گل آلود ماهی درشت‌تری می‌خواهند، اما از دست دادن یک عزیز به شیوه قتل و جنایت سخت و غیر قابل تحمل است و به راحتی نمی‌توان قضاوت کرد. مطالعه دیه و خسارت حق است اما نباید به گونه‌های مطالب دیه کرد که خارج از عرف باشد.

علاوه بر قصاص نفس، بخشش و گذشت از قصاص عضو هم صورت می‌گیرد؟

تعریف و شرایط قصاص عضو نیز مشابه قتل است. خوشبختانه قصاص اعضا کم پیش می‌آید چراکه کم جرم آن کمتر است و هم ضرباتی که منجر به صدمه بدنی می‌شود عموماً بنا به شرایط قانونی منجر به دیه است نه قصاص. نمونه آن در همین شعبه وجود داشت که برادر چشم برادر دیگر را درآورده بود و بنا به اختلافات شدید خانواده‌گی مصالحه صورت نمی‌گرفت و در نهایت بنا به درخواست شاکی قصاص عضو صادر شد اما در مرحله اجرا، رضایت دادند.

به چه دلیل عمدتاً بخشش اولیای دم در مراحل نهایی صورت می‌گیرد؟
یکی از مواردی که تجربه نشان داده، هر اولیای دمی در روزهای اول بسیار می‌تاب است. خیلی موارد مردم اگر فکر کنند به حق خود رسیده‌اند، خیلی راحت‌تر از حق خود می‌گذردن اما وقتی فکر کنند به حق خود نرسیده‌اند ناچاراً فشاری برای رسیدن به آن می‌کنند، مثلاً برخی افراد دروغ می‌گویند، انگیزه قتل را متفاوت بیان می‌کنند و از واقعیت فرار می‌کنند و همین باعث می‌شود اولیای دم طرف تفاوت دیه هم پرداخت کنند و طرف اعدام شود. اما بارها دیده‌ام که اقاتل نامد و پشیمان باشد و اظهار عجز و ناله کند، اولیای دم نیز تم شده و زودتر مصالحه می‌کنند. بارها شنیده شده که اولیای دم اظهار می‌کنند این فرد فقط حقیقت را بگوید ما می‌بخشیم. به همین دلیل است تمسداً رضایتی که در مرحله اجرای احکام صورت می‌گیرد خیلی بیشتر از مرحله دادگاه است و تعداد رضایت در مرحله دادگاه بیشتر از دادسرا است و تعداد رضایت دادسرا بسیار بیشتر از مرجع انتظامی است که یکی به دلیل گذشت زمان و آرامش اولیای دم بوده و دیگری به دلیل رسیدن اولیای دم به مرحله احقاق حق است.

می‌رود و بخشی از اولیای دم صغیر محسوب می‌شوند، آینده این افراد نیز دچار خطرات بیشتری است و دیگران نیز توصیه می‌کنند با این پول می‌توان بچه‌های صغیر را بزرگ کرد.

پول دریاقت کرده‌اند خیلی بد هستند، حالا می‌تواند خود یک مجازات باشد. دیه جنبه مجازات دارد چراکه بخشی از سرمایه خود را اعطا می‌کنند. حتی اگر قاتل از خانواده ضعیفی هم باشد مجبور به فروش بخشی از زندگی خود برای پرداخت دیه می‌شوند که خود همین مجازات است. زندانی وقتی بیرون می‌آید متوجه می‌شود در قبال عمل خود ضربه سنگینی هم به خانواده خود زده است.

به طور مثال پدر خانواده تنها یک مغازه داشته است و مجبور به فروش آن شده که همین یک نکته بازدارنده‌ای قوی است.

می‌توان اینگونه گفت آن کسی که از قصاص می‌گذرد، عملی اخلاقی و نیک و انجام داده است؟
هر چند خود رضایت فی نفسه یک عملیات

بخشش، گذشت اولیای دم در مراحل مختلف از جمله مرحله نهایی اجرای حکم، دریافت دیه‌های میلیاردی برای رضایت دادن و نیز بخشش در قبال دریافت مادی یا خسارات از جمله موضوعاتی بود که به بهانه آن به شعبه ۸ دادگاه کیفری یک تهران رفتیم و به گفت‌وگو با قاضی حسین اصغرزاده در این باره نشستیم. در نهایت هم یکی از خاطرات او را در مورد گذشت اولیای دم را به صورت مکتوب در آورديم؛ خاطر‌های که در قبال بازگشت جان یک نفر، تمامی سرمایه مادی خانواده قاتل را از بین می‌برد. در ادامه گفت‌وگوی «جوان» با قاضی اصغرزاده را می‌خوانید.

-
-
-

جناب آقای اصغرزاده، این روزها در شرایطی هستیم که به نوعی بخشش و رضایت‌ها وارد حیطه معامل‌های شده و کمتر شاهد رضایت و بخشش‌های معنوی اولیای دم هستیم. از نظر شما میزان این بخشش‌ها چگونه است و نیک و انجام داده است؟
هر چند خود رضایت فی نفسه یک عملیات

خاطرهبخش

نامزدکشی عاشقانه، منجر به از بین رفتن دارایی خانواده قاتل شد

سال‌ها پیش جوانی نامزد خود را به قتل رسانده بود. این دو فرد از سال‌ها قبل قصد ازدواج داشتند اما به دلیل سن کم و شرایط موجود نتوانسته بودند ازدواج کنند تا اینکه آقا پسر از رابطه غیر اخلاقی دختر خانم با فرد دیگری باخبر می‌شود و در نهایت دختر خانم را به فضای سبزی در اطراف تهران می‌برد. در آنجا پس از مشاجرات زیاد با سنگ به دختر خانم ضربه زده و با وسوسه وی را خفه و صحنه ارت‌کم می‌کند. آقا پسر ماهه را پشیمان می‌شود و با پلیس تماس گرفته و شرح حادثه می‌کند اما با رسیدن پلیس به صحنه قتل، دختر خانم فوت می‌کند.

مراحل مختلف رسیدگی انجام و در نهایت حکم قصاص صادر می‌شود. خانواده پسر و دختر هر دو از یک سطح، در یک محل و در همسایگی هم بودند. به رغم اصرار خانواده پسر، رضایت داده نشد. همان زمان که دیه ۴۰ تا ۴۵ میلیون بود، خانواده پسر حدوداً ۱۰ تا ۱۲ میلیون تهیه کرده بودند که فاصله فاحشی با اصل دیه داشت. اما در مرحله اجرای احکام و بعد از اینکه طلب به دور گردن او بوخته شد و حتی پدر و مادر دختر چهار پایه را هزارند، رضایت صورت گرفت. در نهایت هم پدر خانواده توانست در زندان طی مباحثه‌نامه‌ای کل منزل ۳۰ میلیون خود را به علاوه همان مبلغ جمع‌آوری شده، به خانواده شاکی ببخشد و خانواده دختر رضایت دادند. نکته اینجاست که کل زندگی این خانواده در قبال بخشش اعطا شد، چنانچه حتی قادر به اجاره یک منزل هم نبودند.

حقوق شهروندی

بیزن سورانی

معد برای عده‌ای اجرایی شده و برای عده‌ای دیگر تاکنون به اجرا در نیامده است. اینکه دولت مجری قوانین است بر همگان آشکار است ولی اینکه در بخش‌ها و لایه‌های مختلف کشور بر طرف شود. این قوانین پس از طی مراحل مختلف تصویب و به دولت برای اجرا ابلاغ می‌شود. مشکلات گم شده است نیز بر همگان آشکار است. افزایش پرونده‌های قضایی در محاکم خود دلیلی بر اجرای سلیقه‌ای یا اجرا نکردن قوانین است که دستگاه‌ها دیگر را نیز به نوعی در آن

قانون حمایت از معلولان و استخدام آنان، ایجاد اشتغال، پوشش بیمه قرار دادن افراد بی‌سلامت، ایجاد زیرساخت‌های حمل‌ونقل همگانی و ارائه آموزش‌های رایگان در مقاطع مختلف تحصیلی از جمله برخی قوانین ووظایف دولت است که باید اجرایی شود ولی یا به اجرا در نیامده است یا به صورت ناقص در اجرا ابتر رها شده است.

هر جایی هم دولت قانونی را اجرا نکرده یا ورود ناقص به آن داشته، خسارت‌ها و صدمات بسیاری به کشور و جامعه هدف وارد شده است. در برخی موارد هم اجرا ناقص یا اجرا نکردن قوانین سبب ایجاد بی‌عدالتی اجتماعی و فقر طبقاتی شده است. به عنوان مثال قانون بازنشستگی پیش از

اداره‌ها

احسان عباس‌زاده امیرآبادی*

اصطلاح «مشارکت جنایی» با ۳ عنوان معاوت، شرکت و جرم سازمان یافته

مشارکت واژه‌ای عربی، مصدر باب مفاعله و به معنای سهمی در چیزی یافتن و از آن سود بردن یا در گروهی شرکت جستن و بنابراین با آن همکاری داشتن است. اصطلاح مشارکت جنایی یا به تعبیر برخی نویسندگان، همکاری مجرمانه نیز برابر نهاده عبارت Participation Criminelle در حقوق فرانسه بوده و موضع استعمال آن در جایی است که دو یا چند نفر در انجام یک فعالیت مجرمانه مداخله کرده باشند.

با توجه به اینکه تحقق «مداخله در انجام یک فعالیت مجرمانه» به لحاظ منطقی، در قالب همکاری مستقیم، همکاری غیر مستقیم یا همکاری ویژه قابل تصور است، مشارکت جنایی نیز در یکی از اشکال طولی (معاونت)، عرضی (شرکت) و سازمان‌یافته رخ می‌نماید. بنابراین به نظر می‌رسد دیدگاه آن دسته از حقوقدانان که در مقام احصای مصادیق مفهوم عام و موسع اصطلاح «مشارکت جنایی» تنها به دو نهاد «معاونت در جرم» و «شرکت در جرم» اشاره کرده‌اند، چندان قابل اعتنا نبوده، بلکه به عکس، حق با آنانی است که این اصطلاح را جامع سه عنوان معاونت، شرکت و جرم سازمان‌یافته دانسته‌اند.

در صورتی که تعریف جرم‌شناسی مشارکت جنایی بر عنصر «مداخله حداقل دو نفر در ارتکاب جرم» که نقطه تمرکز تعریف حقوقی را نیز تشکیل می‌دهد، مبتنی شود، مفهوم و مصادیق مشارکت جنایی، از منظر دانش جرم‌شناسی، کاملاً با مفهوم و مصادیق این اصطلاح در حقوق کیفری هماهنگ به نظر می‌رسد.

با این وجود قلمرو و گستره شمول اصطلاح مشارکت جنایی در دو دانش جرم‌شناسی و حقوق کیفری با یکدیگر متفاوت است. علت این امر (تفاوت در قلمرو) رویکرد متفاوتی است که علوم فوق‌الذکر به ویژه در قبال دو پدیده «معاونت در جرم» و «شرکت در جرم» اتخاذ می‌کنند.

به عنوان نمونه در باب معاونت در جرم، حقوق کیفری ایران، یک مفهوم مضیق را ملاک عمل قرار داده که تنها در برگیرنده مواردی است که منضم تسهیل جرم، آموزش شیوه ارتکاب جرم یا القای اندیشه مجرمانه، از روی علم و آگاهی باشد. حال آن که ظاهراً در دانش جرم‌شناسی، به ویژه بر اساس آموزه‌های نظریاتی از قبیل معاشرت ترجیحی، خرده فرهنگی و یادگیری، نه تنها عالمان، بلکه حتی آنان که ناخودآگاه، ارزش‌های معارض و راه و رسم زندگی مجرمانه را به مجرم آموخته یا ناخواسته انگیزه ارتکاب جرم را در او ایجاد می‌کنند نیز در ردیف معاونین و مداخله‌کنندگان قلمداد می‌شوند.

از سوی دیگر در حقوق کیفری، نهاد شرکت در جرم تا حد زیادی در مفهوم عرفی این اصطلاح منطبق بوده و قلمرو وسیعی را به خود اختصاص می‌دهد. بنابراین در رویکرد حقوقی اصغری، عنوان «شرکت» تنها همکاری‌های عرضی مبتنی بر تبتانی را در خود جای نداده و علاوه بر آن، قابل اطلاق بر مواردی است که ارتکاب جرم از سوی همه مرتکبین غیر عمدی بوده یا از سوی برخی، عمدی و از سوی برخی دیگر، غیر عمدی باشد.

بدیهی است که رویکردی با این وسعت در دانش جرم‌شناسی کارایی ندارد چراکه جرم‌شناسی علم شناسایی و مهار عواملی است که افراد را به شکل جبری یا اختیاری، به سمت و سوی ارتکاب اعادانه و آگاهانه مجرمانه هدایت می‌کند. به عبارت دیگر، دانش جرم‌شناسی به این دلیل که محور مورد تأکید آن در شناسایی علل بزه‌کاری، توجه به شخصیت بزهکار و فرایند تصمیم‌گیری اوست، اساساً در قبال جرائم غیر عمدی صادرشده از ناحیه ناهوشیاران، غافلان و ضلالت‌کاران، موضعی اتخاذ نمی‌کند. بدین ترتیب، مفهوم جرم‌شناختی شرکت در جرم منضم «مداخلات غیر عمدی در عملیات اجرایی جرم» نبوده و از این جهت نسبت به مفهوم حقوقی آن، قلمرو محدودتری دارد.

مفهوم جرم‌شناختی شرکت در جرم، از جهت «مداخلات عمدی» نیز با محدودیت رویه‌ور است. توضیح اینکه، «مداخلات عمدی در عملیات اجرایی جرم» را می‌توان به دو دسته «مداخلات مبتنی بر تبتانی» و «مداخلات اتفاقی» دسته‌بندی کرد. از این میان ظاهراً فقط مداخلات نوع نخست، موضوع مطالعات جرم‌شناختی مستقل قرار می‌گیرند زیرا خصوصیه کار گروهی که در این نوع مداخلات وجود دارد، برای جرم‌شناسان این امکان فراهم می‌آورد تا از طریق طراحی و انجام آزمون‌ها و تحقیقات متنوع، علل گروه‌گرایی را کشف کرده و راهکارهایی برای مقابله با تشکیل گروه‌های ناسازگار یا کاهش اثرات فعالیت چنین گروه‌هایی ارائه نمایند. آنچه گفته شد به معنای ناتوانی آموزه‌های جرم‌شناسی در تحلیل مداخلات نوع دوم (مداخلات اتفاقی) نیست، بلکه بر عکس، آموزه‌های جرم‌شناسی در تحلیل و تبیین اینگونه مداخلات و انتخاب پاسخی مناسب برای آن، ایفای نقش می‌کند، لیکن آنچه در تحلیل، تبیین و انتخاب پاسخ، مورد استفاده قرار می‌گیرد، به تولید مطالب نو و جدید منجر نشده و تنها در حد تطبیق دانسته‌های کلی دانش جرم‌شناسی بر شکل خاصی از بزه‌کاری است. بدین ترتیب، شرکت در جرم به عنوان یک مفهوم مؤثر و قابل پژوهش در عرصه جرم‌شناسی، قلمرو بسیار محدودی داشته که تنها شامل موارد «مداخلات مبتنی بر تبتانی در عملیات اجرایی جرم» می‌شود.

شاید تنها استثنایی که بر این مطلب می‌توان یافت، جرایم ارتكابی توسط توده‌های جنایی (Crimes des Foules) است. توده جنایی (Foule Criminelle) اجتماعی از افراد است که به لحاظ سن، جنس، شرایط اجتماعی و درجات اخلاقی و فرهنگی، کاملاً نامتجانس هستند بدون توافق پیشینی و به شکلی ناسازمند خویش را از دست می‌دهند و تحت سیطره اهداف و احساسات، مشترک جمعی، به اعمالی دست می‌زنند که حتی از دید خودشان، ناپسند و مستحق سرزنش است.

محققان فرانسوی، اصطلاح جرائم توده‌ای (Crimes des Foules) را برای جرائم ارتكابی توسط توده‌های جنایی برگزیده و از دیرباز با تدوین کتب و مقالات علمی، به تبیین ابعاد مختلف آن پرداخته‌اند. البته در صورتی که مفهوم تبتانی توسعه یابد و علاوه بر توافقات پیش از ارتکاب جرم، موارد حین ارتکاب جرم را نیز در بر گیرد، جرائم توده‌ای نیز در زمره جرائم تبتانی محور، قرار می‌گیرند چراکه توده‌های جنایی، در حین ارتکاب جرم، کاملاً هماهنگ و سازمان‌یافته عمل می‌کنند. تعریفی که بر بخشی حقوقدانان از «تبتانی» ارائه کرده‌اند نیز مطلق بوده و می‌تواند مؤید این ادعا باشد که تبتانی به توافقات پیش از ارتکاب جرم محدود نیست، چراکه به عقیده ایشان «تبتانی یا مواضعه آن است که دو یا چند نفر به قصد ارتکاب عمل مجرمانه، با یکدیگر توافق کرده باشند.»

بدین ترتیب، جرم توده‌ای یک مفهوم حقوقی مستقل در عرض مفاهیم جرم سازمان‌یافته و جرائم تبتانی محور نیست، بلکه همانطور که پارای از نویسندگان اشاره کرده‌اند، مفهومی در حوزه روان‌شناسی جمعی/ گروهی و شکلی خاص از شرکت در جرم است که مقرون به تبتانی ناگهانی جمعیتی حداقل ۱۰ نفره در حین ارتکاب جرم است.

«قاضی دادگستری